

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ KODEKSO
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ TEISĖS
PAŽEIDIMŲ KODEKSO 257¹, 260, 272, 288, 292, 294, 299, 302, 302⁵, 302⁸, 306, 308, 309, 312,
313, 314 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO IR KODEKSO PAPILDYMO 257²
STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XII-601 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 365¹ IR 365³
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO
KODEKSO 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 IR 6.871 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO
49, 80, 182 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 261¹ STRAIPSNIU BEI
XXIV¹ SKYRIUMI ĮSTATYMO NR. XII-771 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR 2
STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENOS ĮSTATYMO NR. VIII-1029 39, 59,
71, 77 IR 84 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
ADVOKATŪROS ĮSTATYMO NR. IX-2066 20 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS ANTSTOLIŲ ĮSTATYMO NR. IX-876 17 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GEROS VALIOS
KOMPENSACIJOS UŽ ŽYDŲ RELIGINIŲ BENDRUOMENIŲ NEKILNOJAMĄJĮ TURTA
ĮSTATYMO NR. XI-1470 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS FONDŲ ĮSTATYMO NR. I-1232 20 IR 21
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIŲ UŽ
PRAMONINĖS NUOSAVYBĖS OBJEKTŲ REGISTRAVIMĄ ĮSTATYMO NR. IX-352 6
STRAIPSNIO IR 1, 2, 3, 4 IR 6 PRIEDĖLIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS NESĄŽININGOS KOMERCINĖS VEIKLOS VARTOTOJAMS
DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. X-1409 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS NOTARIATO ĮSTATYMO NR. I-2882 6² STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ KAMPANIJŲ
FINANSAVIMO IR FINANSAVIMO KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-2428 10, 11, 14
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS POLITINIŲ
PARTIJŲ ĮSTATYMO NR. I-606 19 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS PREZIDENTO RINKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-28 8 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS RINKIMŲ Į EUROPOS
PARLAMENTĄ ĮSTATYMO NR. IX-1837 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-532
6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOTOJŲ
TEISIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-657 40 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽALOS, ATSIRADUSIOS DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ
NETEISĖTŲ VEIKSMŲ, ATLYGINIMO IR ATSTOVAVIMO VALSTYBEI ĮSTATYMO
NR. IX-895 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 257¹, 260, 272, 288, 292, 294, 299, 302, 302⁵, 302⁸, 306, 308, 309, 312, 313, 314 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir kodekso papildymo 257² straipsniu įstatymo Nr. XII-601 17 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 365¹ ir 365³ straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos

civilinio kodekso 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 ir 6.871 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 49, 80, 182 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 261¹ straipsniu bei XXIV¹ skyriumi įstatymo Nr. XII-771 5 straipsnio pakeitimo ir 2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 39, 59, 71, 77 ir 84 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 20 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 17 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo Nr. XI-1470 2 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymo Nr. I-1232 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymo Nr. IX-352 6 straipsnio ir 1, 2, 3, 4 ir 6 priedėlių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo Nr. X-1409 13 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 6² straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo Nr. IX-2428 10, 11, 14 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo Nr. I-606 19 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo Nr. I-28 8 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo Nr. IX-1837 5 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo Nr. I-532 6 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 40 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymo Nr. IX-895 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai (toliau kartu – Įstatymų projektai) parengti siekiant pakeisti Teisingumo ministerijos reguliavimo sričiai prisikurtų įstatymų nuostatas, atsižvelgiant į 2013 m. liepos 23 d. priimtą Europos Sąjungos Tarybos sprendimą panaikinti išimtį Lietuvos Respublikai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 140 straipsnio 2 dalį ir numatomą euro įvedimą Lietuvos Respublikoje nuo 2015 m. sausio 1 d.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos euro įvedimo Lietuvos Respublikoje įstatymo 31–32 straipsnius, taip pat į Nacionalinio euro įvedimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 604, II skyriaus trečiąjį skirsnį bei vykdant Nacionalinio euro įvedimo plano įgyvendinimo priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 4 d. nutarimu Nr. 1173, 1.3.6 priemonę, iki euro įvedimo dienos turi būti pakeistos teisės aktų nuostatos, kuriose teikiama nuoroda į nacionalinę valiutą (litą), numatyta atsiskaitymo ar mokėjimo litais taisyklė arba tam tikros vertės ar dydžiai nurodyti litais (šie dydžiai turi būti perskaičiuoti ir nurodyti eurai).

Įstatymų projektais siekiama vietoj nuorodos į nacionalinę valiutą – litą pateikti nuorodą į bendrąją Europos Sąjungos valiutą – eurą, visas skaitmenines vertes, nurodytas litais, siekiama perskaičiuoti ir nurodyti eurai, padaryti kitus pakeitimus, būtinus dėl numatomo euro įvedimo Lietuvos Respublikoje.

Įstatymų projektuose numatomi pakeitimai susiję tik su euro įvedimu, kitų pakeitimų nėra siūloma.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus inicijavo ir parengė Teisingumo ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Keičiamuose įstatymuose pateikiama nuoroda į nacionalinę valiutą – litą, skaitmeninės įstatymuose nustatytų dydžių (mokesčių, baudų, užstatų, turto verčių, tam tikrų piniginių sumų ribų ir kt. dydžių) vertės taip pat yra nustatytos ir išreikštos litais. Pateikiamos nuorodos į Lietuvos banko nustatomą ir skelbiamą oficialų lito kursą užsienio valiutų atžvilgiu, kurios įvedus eurą Lietuvos Respublikoje bus neaktualios.

Pažymėtina, kad, vadovaujantis Civilinio proceso kodekso 82 straipsnio 1 dalimi, Civilinio proceso kodekse nustatytą žyminį mokesį, sprendimų vykdymo išlaidas ir teismo baudas, išskyrus apskaičiuojamas procentais, teismai indeksuoja atsižvelgdami į ketvirčio vartojimo kainų indeksą, jeigu jis didesnis negu 110. Civilinio proceso kodekso 82 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad taikytinas indeksas apskaičiuojamas laikotarpiui nuo įstatymo, kuriame nustatytas žyminis mokestis ir teismo baudos, įsigaliojimo mėnesio iki kiekvieno ketvirčio pradžios.

Lietuvos Respublikos Seimui 2011 m. birželio 21 d. priėmus Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymą Nr. XI-1480, kurio dauguma nuostatų įsigaliojo 2011 m. spalio 1 d., buvo pakeistas ir papildytas žyminio mokesčio dydį nustatantis Civilinio proceso kodekso 80 straipsnis. Civilinio proceso kodekso 80 straipsnyje (2011 m. spalio 1 d. redakcija) buvo naujai nustatyti Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 2, 3, 4 punktuose, 80 straipsnio 2, 3, 5 ir 6 dalyse nurodyti žyminio mokesčio dydžiai. Taip pat buvo nustatytos kai kurios naujos baudos, pavyzdžiui, Civilinio proceso kodekso 51 straipsnio 6 dalyje, 95 straipsnio 2 dalyje, 126 straipsnyje ir kt. Taigi, laikoma, kad dalis žyminio mokesčio dydžių ir baudų yra nustatyti 2003 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymui Nr. IX-743, o dalis žyminio mokesčio dydžių ir baudų yra nustatyti 2011 m. spalio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo ir papildymo įstatymui Nr. XI-1480. Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Civilinio proceso kodekso 82 straipsnio 3 dalimi, šiuo metu Lietuvos statistikos departamentas skelbia du žyminiam mokesčiui ir teismo baudoms indeksuoti taikomus vartotojų kainų indeksus. Naujai nustatytų žyminių mokesčių ir baudų vartotojų kainų indekso pokytis skaičiuojamas nuo jau minėtų Civilinio proceso kodekso pakeitimų įsigaliojimo dienos, t. y. nuo 2011 m. spalio 1 d. Kitiems Civilinio proceso kodekso žyminio mokesčio dydžiams ir baudoms taikomas vartotojų kainų indeksas, skaičiuojamas nuo 2003 m. sausio 1 d., t. y. nuo Civilinio proceso kodekso įsigaliojimo dienos.

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento 2014 m. liepos 10 d. informaciniu pranešimu Nr. 9, vartotojų kainų indeksai sudarė: 2014 m. birželio mėn., palyginti su 2003 m. sausio mėn., – 144,5; 2014 m. birželio mėn., palyginti su 2011 m. spalio mėn., – 103,7. Atsižvelgiant į šiuos paskelbtus vartotojų kainų indeksus ir į Civilinio proceso kodekso 82 straipsnio nuostatas, 2011 m. spalio 1 d. naujai nustatyti (pasikeitę) žyminio mokesčio ir baudų dydžiai dar nėra indeksuojami, o 2003 m. sausio 1 d. nustatyti ir nepasikeitę žyminio mokesčio ir baudų dydžiai yra indeksuojami, taikant vartotojų kainų indeksą 144,5. Pavyzdžiui, Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad kituose (šioje dalyje atskirai neapartuose) ginčiuose mokamas vieno šimto litų dydžio žyminis mokestis. Šis žyminio mokesčio dydis buvo nustatytas 2003 m. sausio 1 d. ir nuo to laiko nebuvo keičiamas, todėl šiuo metu yra indeksuojamas ir reali mokėtina žyminio mokesčio suma yra vienas šimtas keturiasdešimt keturi litai ir penkiasdešimt centų ($100 \times 1,445 = 144,5$).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymų projektais siekiama vietoj nuorodos į nacionalinę valiutą – litą pateikti nuorodą į bendrąją Europos Sąjungos valiutą – eurą; vietoj nuorodos į Lietuvos banko nustatomą ir skelbiamą oficialų lito kursą užsienio valiutų atžvilgiu (Lietuvos banko nustatytą lito ir užsienio valiutų santykį) – nuorodą į Europos centrinio banko paskelbtus orientacinius euro ir užsienio valiutų santykius, o tais atvejais, kai orientacinių užsienio valiutų ir euro santykių Europos centrinis bankas neskelbia, – į Lietuvos banko nustatomus ir skelbiamus orientacinius euro ir užsienio valiutų santykius; visas skaitmenines vertes litais siekiama perskaiciuoti ir nurodyti eurai, suapvalinus jas teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 257¹, 260, 272, 288, 292, 294, 299, 302, 302⁵, 302⁸, 306, 308, 309, 312, 313, 314 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir kodekso papildymo 257² straipsniu įstatymo Nr. XII-601 17 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 39, 59, 71, 77 ir 84 straipsnių pakeitimo įstatymo projektuose piniginių baudų dydžiai (minimalios ir maksimalios baudų ribos), taip pat

mokėtinas žyminis mokestis perskaičiuoti pagal neatšaukiamai nustatytą oficialų euro ir lito perskaičiavimo kursą (1 euras = 3,45280 lito), o po perskaičiavimo į eurus apvalinta vieno euro tikslumu visais atvejais paliekant perskaičiuotą skaičių eurai nepakitusį, t. y. apvalinimas atliekamas asmenų, turinčių pareigą mokėti žyminį mokestį ar baudą, naudai. Tokia apvalinimo taisyklė leidžia nepadidinti galimų skirti piniginių baudų amplitudės ir mokėtino žyminio mokesčio dydžio.

Administracinių teisės pažeidimų kodekso 24 ir 260¹ straipsniai papildyti taisyklėmis, kurios užtikrintų, kad skiriamos baudos (taip pat ir siūlomos administraciniu nurodymu) būtų išreiškiamos eurai (be euro centų), t. y. sveikaisiais skaičiais. Administracinio nurodymo atveju prireikus apvalinti administraciniu nurodymu skiriamos baudos dydį, siūloma nustatyt palankesnę asmeniui taisyklę, t. y., kad visais atvejais perskaičiuotas skaičius eurai būtų paliekamas nepakitęs.

Kartu pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo įstatymo projekte 172¹⁷, 206⁵ ir 206⁶ straipsniai ir Keturioliktasis¹ skirsnis išdėstyti ta, redakcija, kuria jie įsigalios nuo 2014 m. spalio 1 d. ir 2014 m. lapkričio 1 d. pagal priimtą Administracinių teisės pažeidimų kodekso 41⁵, 112¹⁰, 112¹¹, 172¹⁷, 206⁵, 225, 233, 259¹ straipsnių ir Keturioliktojo¹ skirsnio pakeitimo ir Kodekso papildymo straipsniu 206⁶ įstatymą Nr. XII-972.

Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 257¹, 260, 272, 288, 292, 294, 299, 302, 302⁵, 302⁸, 306, 308, 309, 312, 313, 314 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir kodekso papildymo 257² straipsniu įstatyme Nr. XII-601, kuris įsigalios 2015 m. sausio 1 d., Administracinių teisės pažeidimų kodekso 314 straipsnis išdėstomas nauja redakcija ir jame baudos nurodytos litais. Atsižvelgiant į tai, Administracinių teisės pažeidimų kodekso 314 straipsnis nesiūlomas keisti anksčiau minėtu Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo įstatymo projektu, o keičiamas Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 257¹, 260, 272, 288, 292, 294, 299, 302, 302⁵, 302⁸, 306, 308, 309, 312, 313, 314 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir kodekso papildymo 257² straipsniu įstatymo Nr. XII-601 17 straipsnis, kuriame baudos perskaičiuotos pagal tą pačią taisyklę kaip ir Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo įstatymo projekte.

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekte žyminio mokesčio ir baudų dydžius, nustatytus litais, pavertus į atitinkamus dydžius eurai ir suapvalinus eurų tikslumu, būtų laikoma, kad iš esmės visame Civilinio proceso kodekse yra nustatyti nauji žyminio mokesčio ir baudų dydžiai, todėl vartotojų kainų indekso pokytis turėtų būti skaičiuojamas ne nuo 2003 m. sausio 1 d. ar 2011 m. spalio 1 d., kaip yra šiuo metu, bet nuo naujo Civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo įsigaliojimo – nuo euro įvedimo dienos (2015 m. sausio 1 d.), laikant, kad įstatymo įsigaliojimo metu jis yra lygus 100. Praktikoje tai lems, kad tam tikrą laikotarpį nuo 2015 m. sausio 1 d. žyminio mokesčio ir baudų dydžiai nebūtų indeksuojami, todėl perskaičiuojant žyminių mokesčių dydžius eurai būtina atsižvelgti į tai, kokius realius indeksuotus žyminio mokesčio dydžius turi mokėti šią pareigą turintys subjektai šiuo metu.

Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekte verčiant į eurus tuos žyminio mokesčio dydžius, kurie nustatyti 2003 m. sausio 1 d. ir šiuo metu turi būti indeksuojami, remiamasi (perskaičiavimo pagrindu imta) ne Civilinio proceso kodekse nustatyta suma, bet jau indeksuota suma. Priešingu atveju, jei nebūtų įvertintas žyminio mokesčio ir baudų indeksavimo aspektas, valstybė nuo 2015 m. sausio 1 d. prarastų dalį sumų, šiuo metu sumokamų kaip indeksuotas žyminis mokestis. Pavyzdžiui, kaip jau minėta, Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatytas vieno šimto litų dydžio žyminis mokestis yra indeksuojamas ir šiuo metu reali mokėtina žyminio mokesčio suma yra vienas šimtas keturiasdešimt keturi litai ir penkiasdešimt centų ($100 \times 1,445 = 144,5$). Taigi, verčiant nurodyto žyminio mokesčio dydį į eurus, verčiama ne vieno šimto litų suma, bet vieno šimto keturiasdešimt keturių litų ir penkiasdešimties centų suma, todėl tokiu atveju Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekte siūloma žyminio mokesčio suma yra 41 euras ($144,5 : 3,4528 = 41,85$), o ne 28 eurai, kaip būtų, jei į eurus būtų verčiama vieno šimto litų suma.

2011 m. spalio 1 d. naujai nustatyti (pasikeitę) žyminio mokesčio dydžiai dar nėra indeksuojami, todėl perskaičiuojant šiuos dydžius perskaičiavimo pagrindu imta suma, nurodyta Civilinio proceso kodekse.

Atkreiptinas dėmesys, kad, sprendžiant dėl konkrečių žyminio mokesčio dydžių indeksavimo, remiamasi teismų suformuota praktika. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, sprenddamas klausimą dėl Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytos minimalios žyminio mokesčio sumos (penkiasdešimt litų) turtiniuose ginčiuose indeksavimo, 2008 m. rugsėjo 26 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-451/2008 pažymėjo, kad „tokia minimalioji žyminio mokesčio turtiniuose ginčiuose [...] suma vertintina kaip fiksuoto minimalaus dydžio žyminis mokestis, kuriam nustatyti procentinė apskaičiavimo taisyklė netaikoma, tai suponuoja, kad šiam fiksuoto minimalaus dydžio žyminiam mokesčiui taikytinos indeksavimo taisyklės, nustatytos Civilinio proceso kodekso 82 straipsnyje.“ Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2011 m. balandžio 5 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-155/2011 taip pat pasisakė dėl maksimalios žyminio mokesčio sumos, numatytos Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 1 punkte (trisdešimt tūkstančių litų), indeksavimo ir nurodė, kad „Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyti minimalus 50 Lt bei maksimalus 30 000 Lt žyminio mokesčio dydžiai turi būti indeksuojami Civilinio proceso kodekso 82 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka.“ Tokį patį išaiškinimą Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pateikė 2011 m. liepos 1 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-315/2011. Spręsdamas klausimą dėl Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų trijų tūkstančių litų ir septynių tūkstančių litų žyminio mokesčio dydžių indeksavimo, Lietuvos apeliacinis teismas akcentavo, kad šie žyminio mokesčio dydžiai yra derinami kartu su procentine žyminio mokesčio dydžio apskaičiavimo taisykle, todėl minėtos sumos neturi būti indeksuojamos. Lietuvos apeliacinis teismas 2009 m. gegužės 7 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 2-424/2009 nurodė, kad „Žyminio mokesčio dydis už šį ieškinį turi būti skaičiuojamas vadovaujantis Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 1 punktu. Kadangi ieškinio suma yra didesnė kaip 300 000 Lt, žyminio mokesčio dydį sudaro pastovioji 7 000 Lt dalis ir procentinė – 1 procentas nuo ieškinio sumos, viršijančios tris šimtus tūkstančių litų [...]. Pagal teismų formuojamą praktiką, Civilinio proceso kodekso 82 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka turi būti indeksuojami šie Civilinio proceso kodekso 80 straipsnyje nustatyti žyminio mokesčio dydžiai: nustatyti tvirta suma: 100 Lt (Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 2, 5 punktai, 5 dalis), 50 Lt (Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 3 dalis); minimalūs: ne mažiau kaip 50 Lt (Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 1 punktas), ne mažiau kaip 10 Lt (Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 3 punktas), ne mažiau kaip 20 Lt (Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 4 punktas) ir maksimalus – 30 000 Lt (Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Kai mokėtino žyminio mokesčio dydis apskaičiuojamas įstatyme nustatytą tvirtą sumą sumuojant su procentine išraiška (7 000 Lt plius 1 procentas), tvirta suma neindeksuojama.“ Nors teismų praktika buvo formuojama vadovaujantis Civilinio proceso kodekso normomis dar iki 2011 m. spalio 1 d. įsigaliojusių Civilinio proceso kodekso nuostatų, vis dėlto ši teismų praktika aktuali sprendžiant ir dėl 2003 m. sausio 1 d., ir dėl 2011 m. spalio 1 d. nustatytų žyminio mokesčio dydžių indeksavimo. Atsižvelgiant į suformuotą praktiką, Įstatymo projekte verčiant Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytus žyminio mokesčio dydžius į eurus, penkiasdešimties litų ir trisdešimties tūkstančių litų sumos yra indeksuojamos, o trijų tūkstančių litų ir septynių tūkstančių litų sumos nėra indeksuojamos.

Pažymėtina, kad 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujiems žyminio mokesčio dydžiams, nustatytiems eurai, tam tikrą laikotarpį vartotojų kainų indeksas, kuris bus skaičiuojamas nuo 2015 m. sausio 1 d, nesieks Civilinio proceso kodekso 82 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio (110) ir žyminio mokesčio dydžiai nebus indeksuojami ir nesikeis. Tai būtų naudinga žyminio mokesčio mokėtojams (kurį laiką praktikoje nereikėtų mokėti didesnės sumos nei bus nurodyta teisės akte), be to, neliktų žyminių mokesčių diferencijavimo pagal nustatymo laiką, kaip yra šiuo metu.

Nepaisant galimybės indeksuoti kai kurias Civilinio proceso kodekse numatytas baudas, perskaičiavimo pagrindu imti ne indeksuoti baudų dydžiai, bet baudų dydžiai, nustatyti Civilinio proceso kodekse, siekiant po euro įvedimo išlaikyti vienodą baudų dydį už panašaus sunkumo pažeidimus ir jų nedidinti. Pastebėtina, kad daugelyje Civilinio proceso kodekso nuostatų šiuo metu yra nustatytos baudos iki vieno tūkstančio litų (pavyzdžiui, Civilinio proceso kodekso 121, 126, 131,

145 straipsniuose ir kt.), o procesiniai pažeidimai, už kuriuos šiuo metu nustatytos vienodos baudos, savo pobūdžiu yra panašūs, taigi, nebūtų pagrįsta už tokius pažeidimus nustatyti skirtingas baudas.

Teisingumo ribą, nustatytą Civilinio proceso kodekso 27 straipsnio 1 punkte (vienas šimtas penkiasdešimt tūkstančių litų), siūloma suapvalinti, t. y. nustatyti ne 43 443 eurus, kaip būtų išreikšus euraus dabartinę sumą, o 43 500 eurų. Suapvalintą teisingumo ribą būtų patogiau taikyti ieškovams, teisininkams praktikams, būtų lengviau ir paprasčiau bylas priskirti konkrečioms teismams (t. y. apylinkių ir apygardų teismams). Iš esmės teisingumo riba tokiu atveju pasikeistų tik 57 euraus, todėl apylinkių teismų krūvis dėl to ženkliai nepadidėtų, t. y. visiems Lietuvos apylinkių teismams tektų tik tos bylos (šiuo metu nagrinėjamos apygardų teismuose), kuriose ieškinio suma šiuo metu yra nuo vieno šimto penkiasdešimties tūkstančių litų iki vieno šimto penkiasdešimties tūkstančių šimto devyniasdešimt šešių litų. Be to, vadovaujantis šiuo metu galiojančiomis Civilinio proceso kodekso 27 straipsnio 1 dalies ir 26 straipsnio nuostatomis, visos šeimos ir darbo teisinių santykių bylos ir bylos dėl neturtinės žalos atlyginimo bet kuriuo atveju yra teisingos apylinkių teismams. Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis 2013 m. apygardos teismuose I instancija (ginčo teiseną) buvo išnagrinėtos 7 civilinės bylos (apie 0,13 procentų bylų), kuriose ieškinio sumos dydis patenka į ieškinio sumos intervalą nuo 150 000,01 lito iki 150 197 Lt.

Civilinio proceso kodekso 304 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kai apeliaciniu skundu ginčijama suma yra ne didesnė negu penki tūkstančiai litų, apeliacine tvarka bylą nagrinėja vienas teisėjas, tačiau apeliacinės instancijos teismo pirmininkas arba Civilinių bylų skyriaus pirmininkas, atsižvelgdamas į bylos sudėtingumą, turi teisę bylai nagrinėti sudaryti trijų teisėjų kolegiją. Apeliaciniu skundu ginčijamos sumos ribą, nuo kurios teismo pirmininkas turi teisę bylai nagrinėti sudaryti trijų teisėjų kolegiją, siūloma suapvalinti ir numatyti ne tikslų penkių tūkstančių litų ekvivalentą euraus (t. y. ne 1 448 eurus), bet 1 450 eurų. Tokią suapvalintą sumą būtų patogiau taikyti teismams, proceso šalims, teisininkams praktikams. Be to, suapvalinimas nesukeltų jokių neigiamų pasekmių, kadangi, kaip minėta, Civilinio proceso kodekso 304 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybė bet kuriai bylai nagrinėti, atsižvelgiant į bylos sudėtingumą, sudaryti trijų teisėjų kolegiją.

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo projekte ginčų dėl nedidelių sumų ribą (Civilinio proceso kodekso 441 straipsnio 1 dalis) taip pat siūlytina padidinti iki 1 500 eurų, tokiu atveju ginčų dėl nedidelių sumų riba skirtųsi (padidėtų) 52 euraus nuo apskaičiuotos tikslios sumos. Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenimis, 2013 m. apylinkių teismuose išnagrinėtos 306 civilinės bylos (ginčo teiseną), kurių ieškinio suma buvo nuo 5 000,01 lito iki 5 179 litų. Visgi taikyti suapvalintą 1 500 eurų sumą būtų patogiau ieškovams, teismams, be to, daugiau ginčų patektų į ginčų dėl nedidelių sumų, kuriems taikoma supaprastinta procedūra, ribas, taigi, proceso šalims tai būtų dar naudingiau. Papildomai pastebėtina, kad nagrinėjant bylas supaprastinta tvarka pagreitinamas bylų nagrinėjimo procesas, sumažinamas teismų darbo krūvis, bylų nagrinėjimo sąnaudos, taigi ginčų dėl nedidelių sumų ribos padidėjimas padėtų siekti ir šių tikslų. Atkreiptinas dėmesys, kad 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 861/2007, nustatančiame Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, nustatyta Europos ieškinių dėl nedidelių sumų riba yra 2 000 eurų, o Europos Komisija yra pateikusi pasiūlymą dėl šios ribos padidinimo net iki 10 000 eurų.

Civilinio proceso kodekso 631 ir 663 straipsniai nustato įsiskolinimo ribą, nuo kurios gali būti realizuojamas skolininko nekilnojamas turtas (paskutinis būstas). Civilinio proceso kodekso 663 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad išieškoti iš skolininkui priklausančio būsto, kuriame jis gyvena, galima tik tuo atveju, jeigu išieškoma suma viršija septynis tūkstančius litų. Vietoj septynių tūkstančių litų siūloma nustatyti suapvalintą sumą – 2 030 eurų (vietoj tiksliai apskaičiuotos 2 027 eurų sumos). Šios sumos padidėjimas tik palengvintų skolininko padėtį, o nežymus pakeitimas neigiamų pasekmių kreditoriams, tikėtina, nesukels. Be to, šiuo atveju yra ypač svarbus skolininko gyvenamojo būsto apsaugos principas. Papildomai pastebėtina, kad minėtas ribojimas netaikomas išieškant iš įkeisto turto (Civilinio proceso kodekso 663 straipsnio 5 dalis).

Civilinio proceso kodekso 694, 713 ir 716 straipsniai reglamentuoja varžytynių procesą. Nuo straipsniuose nurodytų sumų priklauso tik varžytynių būdas, tvarka ir atsiskaitymo ypatumai. Jokios esminės įtakos šalių teisėms ir pareigoms šių sumų keitimas nedaro. Be to, nuo 2003 m., kai buvo nustatytos šios sumos, kainos išaugo. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes ir siekiant varžytynių

organizavimo bei vykdymo patogumo, tikslinga Civilinio proceso kodekso 694, 713 ir 716 straipsniuose nustatyti didesnes suapvalintas sumas eurai: 3 000, 15 000 ir 30 000 eurų vietoje atitinkamai dešimties tūkstančių litų (2 896 eurai), penkiasdešimties tūkstančių litų (14 481 euras) ir šimto tūkstančių litų (28 962 eurai) sumų.

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 49, 80, 182 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 261¹ straipsniu bei XXIV¹ skyriumi įstatymo Nr. XII-771 5 straipsnio pakeitimo ir 2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas parengtas siekiant atsižvelgti į 2015 m. sausio 1 d. įsigaliosiantį Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 49, 80, 182 straipsnių pakeitimo ir kodekso papildymo 261¹ straipsniu bei XXIV¹ skyriumi įstatymą Nr. XII-771, kuriuo, be kita ko, Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalis papildoma nauju 9 punktu, reglamentuosiančiu grupės ieškinio bylose mokėtino žyminio mokesčio dydį. Aptariamame įstatymo projekte šis Civilinio proceso kodekso 80 straipsnio 1 dalies papildymas 9 punktu pripažįstamas netekusiu galios, o minėtas papildymas inkorporuojamas į aukščiau nurodytą Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso pakeitimo įstatymo projektą, kuriame Civilinio proceso kodekso 80 straipsnis dėstomas nauja redakcija. Pažymėtina, kad šiuo atveju nėra nustatomas joks naujas teisinis reguliavimas, tiesiog vadovaujantis teisės technikos taisyklėmis siekiama sujungti Civilinio proceso kodeksą keičiantį projektą ir Civilinio proceso kodeksą jau pakeitusį įstatymą, kurie turėtų įsigalioti tuo pačiu metu. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 49, 80, 182 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 261¹ straipsniu bei XXIV¹ skyriumi įstatymo Nr. XII-771 5 straipsnio pakeitimo ir 2 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektu taip pat siekiama pakeisti 2015 m. sausio 1 d. įsigaliosiantį Civilinio proceso kodekso naują 441¹⁶ straipsnį – šiame straipsnyje nustatytą penkių šimtų litų žyminio mokesčio sumą pakeisti į 144 eurų sumą.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 ir 6.871 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte keičiamuose Lietuvos Respublikos civilinio kodekso straipsniuose nurodytos sumos litais perskaičiuotos į sumas eurai ir išreiškiamos suapvalintu skaičiumi, nustatant naują, patogesnę naudoti ir atsiminti vertę. Manytina, kad toks apvalinimo būdas būtų suderinamas su keičiamomis nuostatomis siekiamais tikslais, taip pat nepažeistų šių nuostatų adresatų, šiuo atveju konkrečių sandorių dalyvių teisių ir teisėtų interesų, atvirkščiai – leistų tinkamai atsižvelgti į pagrindinius civilinių santykių teisinio reguliavimo principus, pirmiausiai į nesikišimo į privačius santykius ir teisinio apibrėžtumo. Nustačius suapvalintu skaičiumi išreikštą vertę, nuo kurios sandorių dalyviams atsiranda tam tikros teisės ar pareigos, keičiamų nuostatų adresatams būtų patogiau tokių nuostatų laikytis ir jas įgyvendinti praktikoje.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 ir 6.871 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto 1, 4, 7 ir 8 straipsniais keičiamuose Civilinio kodekso 1.73, 3.244, 6.469 ir 6.831 straipsniuose nurodytą 5 000 litų sumą, nuo kurios atsiranda įpareigojimas šalims sandorį sudaryti rašytine forma arba įpareigojimas sudarant šią vertę viršijančius sandorius, kai naudojamas neveiksnaus ar ribotai veiksnus asmens turtas ar pajamos, gauti išankstinį teismo leidimą, siūlytina apvalinti tokiu pačiu tikslumu į didesnę pusę iki 1 500 eurų (kas atitiktų 5179,2 Lt). Kartu pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 ir 6.871 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto 4 straipsnyje siūlomas Civilinio kodekso 3.244 straipsnio 2 dalyje numatytos 5 000 Lt sumos suapvalinimas iki 1 500 eurų sumos būtų santykinai nedidelis ir esminės įtakos neveiksnaus ar ribotai veiksnus asmens teisėms neturėtų, taip pat leistų sumažinti teismų darbo išduodant išankstinius leidimus sudarinėti šią vertę viršijančius sandorius krūvį.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 ir 6.871 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo 2.109 straipsnio 2 dalyje nurodytą 50 000 litų sumą, su kuria siejamas kreditoriaus teisės kreiptis į teismą pakeisti juridinio asmens likvidatorių atsiradimas, siūlytina perskaičiuoti ir suapvalinti tokiu pačiu tikslumu į didesnę pusę iki patogesnės naudoti 14 500 eurų sumos, kuri atitiktų 50 065,6 litų sumą, taigi, vertės

padidėjimas būtų itin nežymus ir tai nepadarytų neigiamos įtakos likviduojamo juridinio asmens kreditorių teisėms ir teisėtiems interesams.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 ir 6.871 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto 7 straipsniu keičiamoje Civilinio kodekso 6.469 straipsnio 2 dalyje nurodytą 50 000 litų sumą, su kuria siejamas reikalavimas dovanojimo sutartį, viršijančią šią sumą, sudaryti notarine tvarka, siūlytina suapvalinti į didesnę pusę iki patogesnės atsiminti ir naudoti 15 000 eurų sumos, kuri atitiktų 51 792 litų sumą. Civilinio kodekso 6.469 straipsnio 2 dalyje nurodytos dovanojimo sandorio vertės padidėjimas būtų santykiniai nežymus bei sumažintų su šių sandorių sudarymu susijusių asmenų patiriamą administracinę ir finansinę naštą.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 ir 6.871 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto 3 straipsniu keičiamoje Civilinio kodekso 3.9 straipsnio 1 dalyje nurodytą 1 000 litų sumą, kurios neviršijanti dovana, gauta dėl būsimos santuokos, gali būti negrąžinama, jeigu santuoka nesudaroma, ją perskaičius į eurus siūlytina suapvalinti į didesnę pusę iki asmenims lengviau įsimintinos 300 eurų sumos (kas atitiktų 1035,84 Lt, taigi vertės padidėjimas būtų nežymus).

Pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 ir 6.871 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsniu keičiamos Civilinio kodekso 6.228⁹ straipsnio 3 dalies nuostatos dėl vartotojų teisių, kai sutartys sudarytos ne prekybos patalpose ir kai suma, mokėtina pagal tokias sutartis, yra mažesnė kaip 100 litų, įtvirtintos įgyvendinant 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL 2011 L 304, p. 64) 3 straipsnio 4 dalies nuostatos, kuriose nustatyta, kad valstybės narės gali nuspręsti netaikyti šios direktyvos arba nepalikti galioti ar nepriimti nacionalinės teisės nuostatų, kurios būtų taikomos ne prekybos patalpose sudarytoms sutartims, kai suma, kurią turi sumokėti vartotojas, neviršija 50 eurų (viršijus nustatytą sandorio vertę pardavėjui taikomi direktyvoje nustatyti informavimo reikalavimai, o vartotojas turi teisę atsisakyti sutarties). Valstybės narės savo nacionalinės teisės aktuose gali nustatyti mažesnę vertę. Siekiant patogumo vartotojams, perkeltiant šias direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę vietoj 50 eurų ribinės vertės buvo nuspręsta taikyti suapvalintą ribinę 100 litų vertę. Atsižvelgiant į anksčiau nurodytas direktyvos nuostatas, siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, sklandaus Civilinio kodekso 6.228⁹ straipsnio 3 dalies nuostatos taikymo praktikoje ir didesnio vartotojų apsaugos lygio, Civilinio kodekso 6.228⁹ straipsnio 3 dalyje vietoj 28,96 eurų aritmetinės vertės, gautos perskaičius 100 litų į eurus, siūlytina nustatyti naują – mažesnę – 25 eurų ribinę sumą (ji atitiktų 86,32 centus). Kadangi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 ir 6.871 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto 5 straipsnyje siūlomi pakeitimai gali turėti įtakos iki šių pakeitimų įsigaliojimo ne prekybos patalpose sudarytų sutarčių šalių teisėms ir teisėtiems lūkesčiams, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 ir 6.871 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto 11 straipsnio 2 dalyje siūlytina nustatyti, kad šio įstatymo 5 straipsnio nuostatos taikomos tik tokioms sutartims, kurios sudarytos įsigaliojus šiam įstatymui.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.73, 2.109, 3.9, 3.244, 6.228⁹, 6.299, 6.469, 6.831, 6.843 ir 6.871 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto 9 ir 10 straipsniais keičiamose Civilinio kodekso 6.843 straipsnio 2 dalyje ir Civilinio kodekso 6.871 straipsnio 2 dalyje nurodytą 2 000 litų sumą, su kuria įstatymų leidėjas sieja saugotojo teisę daiktą, kurio saugomo daikto davėjas neatsiima, parduoti tik aukciono būdu, taip pat reikalavimą fizinių asmenų paskolos sutartį, jeigu paskolos suma viršija 2 000 litų, sudaryti raštu, ją perskaičius į eurus, siūlytina suapvalinti į didesnę pusę iki asmenims lengviau įsimintinos 600 eurų sumos (kas atitiktų 2071,68 Lt, taigi vertės padidėjimas būtų santykiniai nežymus).

Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 20 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 17 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos

Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 6² straipsnio pakeitimo įstatymo projektuose nurodyta privaloma drausti padarytos žalos suma suapvalinta pagal aritmetinio apvalinimo taisyklę, o minimali draudimo suma suapvalinta iki patogesnio naudoti ir atsiminti dydžio minimaliai nutolstant nuo šiuo metu nustatytos sumos (100 000 litų (28 962 eurų) padidinta iki 29 000 eurų; 200 000 litų (57 924 eurų) padidinta iki 58 000 eurų). Minimalios draudimo sumos padidinimas gali lemti draudimo įmokų nežymų draudimo įmokų didėjimą, todėl Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo Nr. IX-2066 20 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 17 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos notariato įstatymo Nr. I-2882 6² straipsnio pakeitimo įstatymo projektuose siūloma nustatyti, kad naujai nustatyti minimalios draudimo sumos dydžiai netaikomi draudimo sutartims, sudarytoms iki šių įstatymų įsigaliojimo.

Lietuvos Respublikos nesąžiningos komercinės veiklos vartotojams draudimo įstatymo Nr. X-1409 13 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 40 straipsnio pakeitimo įstatymo projektuose piniginių baudų dydžiai (minimalios ir maksimalios baudų ribos) perskaičiuoti į eurus pagal neatšaukiamai nustatytą oficialų euro ir lito perskaičiavimo kursą (1 euras = 3,45280 lito), o po perskaičiavimo į eurus apvalinta vieno euro tikslumu visais atvejais paliekant perskaičiuotą skaičių eurai nepakitusį, t. y. apvalinimas atliekamas asmenų, turinčių pareigą mokėti baudą, naudai.

Lietuvos Respublikos geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo Nr. XI-1470 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte nustatytos kompensacijos suma perskaičiuota į eurus ir suapvalinta euro centų tikslumu pagal matematines skaičių apvalinimo taisykles. Kadangi 3 milijonų litų suma buvo išmokėta 2012 metais, siekiant išvengti galimų ginčų dėl likusios mokėti kompensacijos dalies (eurai) dydžio, siūloma įstatyme šios sumos litais nekeisti ir sumą eurai nurodyti papildomai.

Lietuvos Respublikos mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą įstatymo Nr. IX-352 6 straipsnio ir 1, 2, 3, 4 ir 6 priedėlių pakeitimo įstatymo projekte mokesčių už pramoninės nuosavybės objektų registravimą dydžiai perskaičiuoti ir suapvalinti eurų tikslumu mokėtojų naudai (po perskaičiavimo visais atvejais paliekant perskaičiuotą skaičių eurai nepakitusį). Tokiu atveju mokėtini mokesčiai mažėja itin nežymiai ir per metus būtų prarandama apie 15 000 eurų (14 649,99 euro) per metus (remiantis šių metų I pusmečio faktiniais mokėjimais).

Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymo Nr. I-1232 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo Nr. IX-2428 10, 11, 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projektuose nurodytos skaitmeninės vertės perskaičiuotos į eurus ir suapvalintos iki sveikų skaičių pagal matematines skaičių apvalinimo taisykles.

Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo 19 straipsnio 4 dalyje numatyta suma, kurią viršijant bendrai politinės partijos nario mokesčių politinei partijai sumai per metus politinės partijos narys privalo deklaruoti savo turtą ir pajamas – 1200 litų (ekvivalentas būtų 348 eurai) – Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymo Nr. I-606 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte siūloma nustatyti 360 eurų dydžio, kadangi ji turi derėti su Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 37 punkte nurodyta verte, o Finansų ministerijos parengtame Lietuvos Respublikos gyventojų turto deklaravimo įstatymo 2 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte siūloma nustatyti 360 eurų politinės partijos nario mokesčio per kalendorinius metus vertę.

Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo Nr. I-28 8 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymo Nr. IX-1837 5 straipsnio pakeitimo įstatymo projektuose numatyta mažareikšmių daiktų kaina perskaičiuota į eurus ir suapvalinta euro centų tikslumu pagal matematines skaičių apvalinimo taisykles.

Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymo Nr. IX-895 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekte maksimalios atlyginamos žalos sumos perskaičiuotos į eurus ir suapvalintos į didesnę pusę minimaliai nutolstant nuo šiuo metu nustatytų dydžių. Maksimali atlyginamos turtinės žalos suma (10 000 Lt arba 2 896 eurų) siūloma nustatyti 2 900 eurų, t. y. 13,12 Lt didesnė nei šiuo metu nustatyta. Sumos padidėjimas yra nežymus, be to, šią vertę būtų patogiau naudoti ir atsiminti.

Maksimali atlyginamos neturtinės žalos suma (5 000 Lt arba 1 448 eurų) siūloma suapvalinti į didesnę pusę iki 1 500 eurų (padidėtų 179,20 Lt). Kadangi neturtinės žalos negalima tiksliai įvertinti pinigais, nacionalinių teismų ir Europos žmogaus teisių teismo praktikoje neturtinė žala įprastai yra priteisiama apvaliomis sumomis – apvalinant ją iki šimtų arba tūkstančių. Kartu pažymėtina, kad per 2013 m. Teisingumo ministerija sudarė iš viso 5 taikos sutartis atlyginti žalą ne teismo tvarka, iš jų nė karto nebuvo kompensuota maksimali turtinė ar neturtinė žala.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymų projektus neigiamų pasekmių nenumatoma. Įstatymų projektų nuostatos sudarys geresnes ir aiškesnes sąlygas įgyvendinti įstatymus pasikeitus nacionalinei valiutai.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektų įgyvendinimas nesusijęs su verslo sąlygomis ir jo plėtra. Įstatymų projektų nuostatų įgyvendinimas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant inkorporuoti Įstatymų projektus į teisinę sistemą, priimti naujų teisės aktų ar panaikinti kitų galiojančių teisės aktų nereikės. Pagal Nacionalinio euro įvedimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. 604, 8 punktą kiekviena valstybės institucija ir įstaiga pagal savo kompetenciją turi įvertinti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti iki euro įvedimo Lietuvoje dienos. Teisingumo ministerijos reguliavimo sričiai priskirtini žemesnės teisinės galios teisės aktai (įskaitant ir keičiamus įstatymus įgyvendinančius teisės aktus), kuriuose pateikta nuoroda į nacionalinę valiutą – litą ar skaitmeninės vertės nurodytos litais, bus keičiami teisės aktų nustatyta tvarka. Institucijos, kurių reguliavimo sričiai priskirtinuose teisės aktuose esama nuostatų, susijusių su įstatymų projektuose keičiamomis vertėmis litais, rengdamos ir/ar priimdamos šių teisės aktų pakeitimų projektus turėtų atsižvelgti į įstatymų projektais siūlomas nuostatas.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektuose sąvokos neapibrėžiamos.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymų projektų įgyvendinimui nebus reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai.

12. Įstatymų projektų įgyvendinimui reikalingos išlaidos

Priėmus Įstatymų projektus, atsižvelgiant į tai, kad dėl apvalinimo minimaliai sumažės baudų, mokesčių, kitų mokėtinų sumų dydžiai, šiek tiek sumažės įplaukos į valstybės biudžetą. Sumažinus mokesčius už pramoninės nuosavybės objektų registravimą eurų tikslumu mokėtojų naudai, būtų prarandama apie 15 000 eurų per metus. Kiek mažės biudžeto pajamos dėl žyminių mokesčių, išreikštų eurų tikslumu, duomenų nėra.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymų projektus nebuvo gauta specialistų vertinimų ir išvadų.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šioms Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: „*euras*“, „*valiuta*“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

2014 m. spalio mėnesį Lietuvos statistikos departamentas paskelbs naujus žyminiam mokesčiui ir teismo baudoms indeksuoti taikomus vartotojų kainų indeksus, dėl kurių gali keistis faktiškai mokėtini žyminio mokesčio dydžiai civiliniame procese.